

Redakcija: sprava: Ljubljana, Kopitarjeva 4. Telefon 23-41-33-44. Mesečna naročnina 20 lit. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnike in 10.200 za inšerate. Izključno zastopstvo za oglašje in izdajanje in izdajanje: UPI & A. Milano. Repetitor ne vračata.

SLOVENE

DECEMBER-1944

30
SOBOTA

Sturm-Wikingi versenken

vor der Scheldemündung unter Selbstaufopferung
über 40.000 BRT

Weitere Fortschritte zwischen Stavelot und Marche — Sowjetische Durchbruchversuche zwischen Plattensee und Donau im deutschen Abwehrfeuer liegengelassen — Besatzung von Budapest behauptet Stadtkern gegen heftige Angriffe

Aus dem Führerhauptquartier, 29. Dezember. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im belgisch-luxemburgischen Raum kam es gestern in allen Abschnitten zu schweren Kämpfen, ohne dass sich die Lage im grossen veränderte. Von den im Westen eingesetzten 44 amerikanischen Divisionen sind nunmehr 26 in diesem Kampfraum festgesetzt.

In den Ardennen wurden zwischen Stavelot und Marche weitere Fortschritte erzielt. Gegenangriffe bei Rochefort verschlagen. Erneute amerikanische Entlastungsangriffe südwestlich und südlich Bastogne und an der luxemburgischen Sauer drängen gegen unsere Abwehr nicht durch; nur in einzelnen Abschnitten gewann der Feind örtlich Boden. In den schweren Kämpfen wurden gestern 36 feindliche Panzer und Panzerspähwagen erbeutet oder vernichtet, am 27. und 28. Dezember ausserdem durch Verbände des Heeres 50 feindliche Flugzeuge und Lastensegler abgeschossen.

Von der gesamten übrigen Westfront werden nur Gefechte von örtlicher Bedeutung gemeldet.

Das Fernfeuer auf London, Lüttich und Antwerpen wurde fortgesetzt. Sturm-Wiking der Kriegsmarine haben mit ihren Kleinst-U-Booten und Kleinkampfmitteln vor der Scheldemündung den feindlichen Schiffsverkehr tagelang angegriffen und unter Selbstaufopferung schwer getroffen. Nach bisher vorliegenden Meldungen haben sie aus der Nachschubflotte des Gegners weit mehr als 40.000 BRT versenkt.

Napadalni Wikingi so potopili

pred izlivom Schelde z žrtvovanjem samega sebe
preko 40.000 ton

Nadaljnje napredovanje med Stavelotom in Marchem — Sovjetski probojni poskusi med Blatnim jezerom in Donavo so se zrušili v nemškem obrambnem ognju — Posadka Budimpešte drži mestno področje kljub močnim napadom

Führerjev glavni stan, 29. dec. NDB Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na belgijsko-luksemburškem področju je prišlo včeraj na vseh odsekih do težkih bojev, ne da bi se položaj v glavnem spremenil. Izmed 44 na zapadu uporabljenih ameriških divizij smo jih sedaj na tem bojišču ugotovili 26.

V Ardennih smo med Stavelotom in Marchem nadalje napredovali ter razbili protinapade pri Rochefortu. Ponovni ameriški razbremenilni napadi jugozahodno in južno od Bastogne ter ob luksemburškem Sauerju niso prebili naše obrambe. Samo na posameznih odsekih je sovražnik krajevno napredoval. V težkih bojih smo včeraj zaplenili ali uničili 36 sovražniških oklepnikov in oklepnikiš izvidniških voz, 27. in 28. decembra pa so razen tega oddelki vojske sestrelili 50 sovražniških letal in tovrstnih jadralnih letal.

Z vsega ostalega zapadnega bojišča javljamo samo o spopadih krajevnega pomena.

London, Liège in Anvers smo nadalje obstreljevali z daljnostrelnim ognjem.

Napadalni-Wikingi vojne mornarice so s svojimi najmanjšimi podmornicami in majhnimi bojnimi sredstvi več dni napadali sovražni ladijski promet pred izlivom Schelde ter ga z žrtvovanjem samega sebe težko prizadeli. Po dosedanjih poročilih so potopili iz

»Alliance France-Allemagne«

Berlin, 29. 12. List »La France« objavlja manifest novega združenja »Alliance France-Allemagne«, katerega sta pravkar osnovala zveza bivših borcev proti boljševizmu ter v Nemčiji nazvoči departementni šef tako imenovane »Groupe Collaboration«. Manifest pravi, da je na nemških tleh združenih okrog 2 milijona Francozov, ki so v skrbi za francosko usodo in ki žele, da bi bila Francija zopet velika in mogočna. Novo osnovana francosko-nemška zveza hoče združiti vse resnično revolucionarne francoske sile. Svojo akcijo hoče osnovati na razumu in ne na sentimentalnosti. Ako bodo vsi Francozi spoznali resnično veličino sedanjega spora, ki zdaleka prekaša staro in sterilno nasprotstvo med Francijo in Nemčijo, bodo razumeli nujno potrebo zveze, ki bo važen pogoj za obrambo Evrope.

Francozi nočejo, da bi bila njihova dežela izročena boljševizmu. De Gaullov eksperiment pomeni pričetek komunistične revolucije. Človek mora biti ali za boljševizem ali pa proti njemu. Druge možnosti ni. Biti proti boljševizmu pa pomeni stati ob strani Nemčije, ki se bori z brežprimernim

In ganz Mittelitalien war die Kampftätigkeit gestern gering. Vereinzelte britische Verstösse nördlich von Faenza scheiterten vor unseren Stellungen.

In Ungarn blieben die erneuten Durchbruchversuche der Bolschewisten zwischen Plattensee und Donau im Abwehrfeuer unserer Divisionen liegen. Nördlich der Donau hat sich der Uferwechsel unserer Truppen über den Gran trotz starken Eisganges ohne wesentliche Einbüssen vollzogen. Die Besatzung von Budapest behauptet den Stadtkern gegen die heftigen Angriffe der Bolschewisten Südlich der slowakischen Grenze blieben die zwischen der Eipel und dem Quellgebiet des Sajo geführten feindlichen Angriffe ohne nennenswerten Erfolg.

In Kurland setzten die Bolschewisten ihre Grossangriffe fort. Truppen des Heeres, der Waffen-SS und lettische SS-Freiwilligen-Verbände wehrten die überall wiederum mit starker Artillerie- und Panzerunterstützung angreifenden sowjetischen Divisionen in harten, aber erfolgreichen Kämpfen ab und vernichteten erneut zahlreiche feindliche Panzer.

Bei den gestrigen Einflügen warfen anglo-amerikanische Terrorflieger Bomben vorwiegend auf Orte in West- und Süddeutschland. Vor allem in den Städten Koblenz und Kaiserslautern, die in den letzten Tagen schon mehrfach angegriffen wurden, entstanden erneut Schäden in Wohngebieten. In den frühen Abendstunden richteten sich Angriffe britischer Terrorbomber gegen das westliche Reichsgebiet.

nasprotnikove oskrbovalne mornarice daleč preko 40.000 ton.

V vsej srednji Italiji je bilo bojno delovanje včeraj majhno. Posamezni britanski sunki severovzhodno od Faenza so se izjalovili pred našimi postojankami.

Na Madžarskem so se zrušili ponovni boljševiški probojni poskusi med Blatnim jezerom in Donavo v obrambnem ognju naših divizij. Severno od Donave so prešle naše čete kljub močnemu ledu brez bistvenih izgub na drugo obrežje Grana. Posadka Budimpešte je obdržala mestno središče kljub silnim boljševiškim napadom. Južno od slovaške meje niso imeli sovražni napadi med Eipelom in izviru reke Sajo nobenega omebne vrednega uspeha.

V Kurlandiji so nadaljevali boljševiški s svojimi velenapadi. Čete vojske, orožja SS in latvijski SS prostovoljski oddelki pa so povsod v trdih toda uspešnih bojih odbili sovjetske divizije, ki so napadale z močno podporo topništva in oklepnikov ter uničili ponovno številne sovražne oklepnike.

Angloameriški strahovalni letalci so vrgli bombe predvsem na kraje v zapadni in južni Nemčiji. Posebno v mestih Koblenz in Kaiserslautern, ki sta bili v poslednjih dnevih že večkrat napadeni, je nastala ponovno škoda v stanovanjskih predelih. V zgodnjih večernih urah so napadli britanski teroristični bombniki področje zapadne Nemčije.

junaštvom proti sovjetskim silam na vzhodu in boljševiškim zaščitnikom na zahodu.

»Alliance France-Allemagne« hoče zagotoviti bodočnost Francije ter ji prihraniti sovjetski eksperiment. Zato je treba brez pomislekov končati de Gaullovo pustolovščino ter se boriti z Nemčijo za zmago oblegane Evrope. Francija, ki jo je leta 1940. premagala narodnosocialistična Nemčija, bo izbrislala svoj vojaški poraz z udeležbo v evropski križarski vojni proti boljševizmu. Poziv se končuje z besedami: »Francozi, zveza Francije z Nemčijo je temelj evropskega miru. Edino ona bo omogočila revolucionarnim silam, da ustvarijo znova močno, cvetočo in srečno deželo«.

Stockholm. »Manchester Guardian« pravi v članku o nalogah in možnostih UNRE, da je sedaj zelo neverjetno, da bi igrala UNRA večjo vlogo na evropskih področjih.

Amsterdam. Nemško letalsko delovanje je bilo po Reuterjevem poročilu v zadnjih 24 urah usmerjeno proti južni Angliji. Nastala je škoda.

Izredni nemški uspehi v Ardenih

Berlin, 29. dec. Bitka z močnejšimi sovražni silami v Ardenih je bila tudi v četrti izredno silovita. Na severnem krilu je moral sovražnik kljub silni obrambi pustiti nadaljnje ozemlje. Z močnimi napadi, ki so jih podpirali oklepniki in nizko leteči letalci pa se mu je posrečilo z juga zabiti ozek klin v smeri proti Bastogni. Nadaljnji trdi boji se razvijajo v srednjem Luksemburgu. Da lahko dovolj cenimo izredne uspehe nemških čet, moramo upoštevati tudi posebne ozemeljske razmere na tem bojišču. Ardeni obstajajo iz visokih planot, iz katerih se dvigujejo široki, do 600 metrov visoki gorski grebeni. Med njimi leže globoko urezane doline, obširni gozdovi z gostim grmičevjem se raztezajo med St. Hubertom na jugovzhodu in Malmédjem na severovzhodu. Gorsko ozemlje Ardenov je razdeljeno z ozkimi dolinami in več manjšimi rekami. Vzhodno leži dolina Ambleve in Salma, nato sledi proti vzhodu dolina gornje Ourthe, v kateri tudi leži v vojnem poročilu večkrat omenjeni kraj Laroche. Ozemlje med Salmom in Ourtho se imenuje Plateau des Ailles. Pokrito je z resjem in močvirji ter, je v zadnjih dneh prizori-

šče ogorčenih za nemško čete uspešnih napadalnih bojev. Dalje proti zapadu križajo Ardenne rečice Le Homme, Lesse in Semois. Deloma so pogozdena obrežja izredno strma ter imajo le ozke prehode. Zaradi teh globokih dolin s strmimi pobočji so morale izvesti napredujoče nemške čete izredno težke naloge, toda kljub temu niti to zemeljske ovire niso mogle preprečiti vdora nemških čet na področje, ki ga je držal sovražnik. Slično ozemlje kot v Ardenih je tudi v srednjem luksemburškem področju, kjer skušajo severnoameriški oddelki, ki so jih odvzeli od Saare, prekoračiti reko Sauer ter stisniti nemška mostišča južno od reke. Južno od Witza ter na področju Echternahe so se menjavali v četrti sovražni napadi z nemškimi protisunkmi, iz česar so se razvili zopet trdi boji, ki do večera še niso bili zaključeni. Na bojišču ob Saari in v Pfalskem obmejnem ozemlju so nemške napadalne skupine nadalje pritiskale, ne da bi se tamkaj razvili večji spopadi. Tudi v gornji Alzaciji, kjer je moral sovražnik severozapadno od Kolmarja radi nemških protinapadov opustiti nekaj ozemlja, so ostali boji krajevno omejeni.

Führer

Najnovejši članek ministra dr. Göbbelsa v listu »Das Reich«

Berlin 29. dec. Dr. Göbbels piše v svojem članku v najnovejši številki tednika »Das Reich« o Führerju naslednje: »Ako bi svet resnično vedel, kaj mu ima Führer povedati in dati ter kako globoko je njegova ljubezen poleg ljubezni do lastnega naroda tudi do vsega človeštva, bi se v tej uri poslovlil od svojih krivih malikov ter mu izrazil svojo poklonitev. Zakaj on je največji med osebnostmi, ki ustvarjajo danes zgodovino. Vsem prednjači s točnim predvidevanjem dogodkov, ki bodo prišli. Ne prekaša jih le v genialnosti in političnem instinktu, temveč tudi v znanju, značaju in moči volje. Moč, ki si je postavil za cilj odrešitev svojega naroda ter poleg tega novo oblikovanje podobe naše celine, preživlja svoje dneve in večino svojih noči brez spanja v krogu ožjih in najostrejših delavcev, med katerimi stoji vendar v ledeni samotni genija, ki se zmagovalno dviga nad vse ljudi in vse stvari. Nikdar ne pride iz njegovih ust beseda »avist ali nizkih nagonov. On je utelešena resnica. Iz njega izhaja neprekinjen tok vere in trdne volje po velikem. V njegovem širokem okolu ni nikogar, ki ga ne bi vse to prevzelo. Führer ima šesti čut, to se pravi dar, da vidi, kar je oči ostalih ljudi prikriti. S kretinjo roke ali z enostavno besedo lahko razkroži problematiko, s katero so si strokovnjaki tedne razbijali glave. Bilo bi nemumno trdit, da je šlo 5 let vojne brez sledov mimo Führerja. Tozadevno je duševno preveč zvezan s trpljenjem, ki ga doživlja njegov narod in človeštvo. Zato je bil med možmi, ki so načelovali narodom, odhajajoč leta 1939 v vojno oni, ki se je z naravnost s fanatično odločenostjo zavzemal za mir. Toda Führer se zaradi vojne ni postal kot vsi ostali ljudje; ki čutijo, na svojih ramah njeno breme. Ako je njegova glava lahko sklonjena, potem prihaja to od stalnega preučevanja zemljevidov, kajti z vojno se bavi bolj resno, kot kateri koli drugi državnik. Nič mu ne ostane zamočeno ali prikriti, ne v sredini in ne v neprijetnih okoliščinah in dogodkih. »Nikogar ne poznam«, piše dr. Göbbels, »ki bi odšel z razgovora pri Führerju nezadovoljen. Kdor ga vidi prvič, je ves prevzet od njegovega znanja na vseh področjih, od njegovega naravnost fenomenalnega spomina, spričo

jasnost njegovih odob in daljnovidnost njegovih odredb. Ni ga na svetu človeka, ki bi znal tako počakati na svojo uro ter biti navedeno pasiven v pravem času, a v primerem trenutku tudi dejansko aktiven. Führer je mojster temeljitosti. Z ničemer ga ni mogoče preslepiti. Skoda je, da ne vedo njegovi sovražniki, kako globoko prezira nje in njihove mistične metode v politiki in vojskovanju. Lahko si dovolijo, da molči cele mesece, ako bi ga radi prisilili h govoru, da bi mogli iz njegovih besed sklepati o njegovih namerah. Za njim stoji njegov narod kot zid. On je čudo Nemcev. Vse ostalo si pri nemškem narodu lahko razložimo iz njegovih vzrokov in povodov. Edino on je nekaj nerazumljivega, on je tajnost in milost nemškega naroda. Dočim se je narod spričo sile njegove volje iz temeljev spremenil, je ostal sam neizpremenjen. Kakšen čudež, da postaja ta mož neizčrpen v množici svojih misli in v svoji globoki veri, da gre, ne da ga bi bilo mogoče in ne da bi se pustil zmotiti, po svoji poti ter da se čuti v rokah višje Previdnosti, ki ga, čeprav včasih tudi po ovinkih, vedno varno pelje do cilja. Človeku se zdi, da nima ta mož sploh nikakih osebnih želja, razen te, da bi sam znova izgradil naš porušeni svet. On stoji onstran vsega običajno človeškega, da postanemo spričo tega popolnoma majhnega. On je utelešena skromnost. Stanuje in živi z osebnostno preprostostjo, ki je več kot vredna vojaka. Njegova spalnica ni mnogo prostornejša kot oddelček spalnega voza. V njej stoji le vojska postelja in majhna miza, ki je do vrha polna spomenic, zemljevidov in statistik.

Dr. Göbbels zaključuje: »Bolečine, ki spremljajo ta divji čas, so porodni krči nove dobe. Nekega dne bo prišla nad nas kot veliki dar, ki smo ga zaslužili in ki nam ga bo usoda darovala. Tedaj šele bomo lahko v polnem obsegu spoznali, kaj pomeni Führer za naše stoletje. Dobilo bo od njega ime in odraz. Med živimi državniki je zgodovinsko največja oseba, kar so že izrazili naši sovražniki, ne da bi to izrecno povedali, s tem, da so se kljub najgloblji notranji nasprotstvom strnili, da bi imeli sploh upanje, da ga premagajo. A to se ne bo izpolnilo. Ta mož je zanje prevelik.«

Pobuda je zopet v nemških rokah

Berlin, 29. dec. Z vojaškim položajem ob koncu leta se bavi glavni urednik lista »Völkischer Beobachter« Wilhelm Weies v seriji člankov z naslovom »Znova v posesti iniciativ«. V prvem članku piše Weies: Po letu, polnem vojaških kriz in udarcev renegega značaja, se je dogodil na nemškem bojišču izpad, katerega svet ni več pričakoval. Imponirajoče dejanje obstaja že v okoliščinah, da je bila nemška vojska sposobna napraviti z atlantskega brenika ob Renu neposredno iz obrambe to ofenzivo. Ni dvoma, da je sovražnik spremljal svoj napad s potratno uporabo gradiva ter je stavil nemško obrambo črto pred najhiti preizkušnjo. Dogodki zadnjih dni pa so znova potrdili vojaško izkustvo, da ni odločen poraz na bojišču kot tak, temveč njegove posledice. Zato moramo izhajati pri presojanju vojaškega položaja iz vprašanja, kako operativne cilje si je postavil sovražnik in kaj mu je uspelo doseči. Ko se je napredovanje Angloamerikanecv konec avgusta zaustavilo ob meji Rena, se je napravilo na bojišču več težišč. Kmalu se je pokazalo, da ima sovražno vodstvo namen, polastiti se naravnih vodnih vrat, po katerih so že od nekdaj korakale napadajoče vojske z zahoda v Nemčijo. Pri tem je trpelo to napredovanje proti novooznanemu nemškemu bojišču že od pričetka na vidni letopni napaki: severno napadalo krilo sovražni armad je ostalo obutno zadaj ter se ni moglo približati na isto višino, kot so prišle ameriške armade od flormonda pa do švicarske meje. S tem je nemško vojsko vodstvo z uspehom preprečilo zaokrenitev Montgomeryjevih armad na desno, ki je tvorila važen pogoj za nameravani zavezniški napad na nemško vojsko zahod-

no od Rena. To je sovražnik tudi pravdočasno spoznal, ko je 17. in 18. septembra v zaščiti svojih mnogo močnejših letalskih sil pričel s padalskimi nastopi pri Nijmegnu in Arnhemu, koder mu je kljub najtežjim izgubam izostal odločilni uspeh. Za nadaljevanje sovražne ofenzive je bila škodljiva tudi še druga okoliščina, namreč zasedba Anversa. Odločni nemški odpor pred izlivom Schelde vse do prvih tednov septembra je izpolnil važno prvotno nalogo. Preprečil je sovražnemu poveljstvu oskrbo bojišča s potrebnimi dovozi in rezervami, ki so nujne za resnično veliko ofenzivo na široki črti. Tudi navedeno neizbrpna tvorna premoč zahodnih sil postane lahko problematična, ako natele na žilavo se borečega nasprotnika, ki jih sila, da hitreje zapravljajo gradivo in strelivo, kot ju je mogoče nadomestiti. V ostalem pa je trajal nemški odpor pred Anversom prav do trenutka, ko je bilo Nemcem omogočeno, da prično s presenetljivo uporabo svojega daljnostrelnega orožja obstreljevati anversko luko.

»Sudan Egipčanom«

Stockholm, 29. dec. Britanski imperializem na afriški celine se je skušal prikupiti Sudanu na ta način, da je sklical zborovanje, kjer naj bi razpravljali o »vprašanju sudanske narodnosti. Kakor javlja agencija Reuter iz Kaira, je egiptsko časopisje mnenja, da nameravajo na ta način storiti nadaljnji korak za zasedbo Sudana. V Kairu so se vršile dijaške demonstracije, pri katerih so demonstratni klicali: »Sudan Egipčanom!«

Izgube ameriških divizij

Berlin. Po zanesljivih ugotovitvah je nemški napad na zapadnem bojišču, ki so je pričel 16. decembra zelo prizadel številne severnoameriške divizije. Kakor je izvedel DNB, so bile 9. severnoameriška oklepniška divizija ter 4., 28. in 106. severnoameriška pehotna divizija uničene ali popolnoma razbite. Močno sta trpeli 3. in 7. severnoameriška oklepniška divizija ter druga in 99. pehotna divizija. Zelo visoke izgube so imele nadalje 5. oklepniška divizija, 18., 78. in 83. pehotna divizija ter 82. in 101. ameriška padalska divizija.

Balkansko bojišče

Berlin, 29. 12. Z Balkana poročajo prav tako le o krajevnih obrambnih in čistilnih bojih. V trikotu med Drinom in Savo so vrgli oddelki vojske SS tjakaj prodirle tolovajske sile nazaj v močvirja ob Drini. Porazeni sovražnik je izgubil preko 500 mrtvih, številne topove in ostalo orožje ter mnogo pratežnih vozil. Po nadaljnjih vesteh se je zaključilo za božične praznike tudi v nepreglednem gorovju Dinarskih Alp večje čistilno podjetje, v katerem so imele komunistične tolpe 1250 mrtvih in ranjenih. Izgubile so številne ujetnike, 7 topov, mnogo ostalega orožja, razstreliva in mnogo žita. Tudi v gorah okrog Zenice so imeli boljševiki pri večdnevni napadih proti tamkajšnjim nemškim zaporim črtam zelo težke izgube.

Eisenhower klican na odgovor

Zeneva. V Združenih državah že iščejo krivce za sedanje neuspehe. Vojni minister Stimson je zahteval od generala Eisenhowerja poročilo o nemški zahodni ofenzivi ter imena vseh onih častnikov, ki so, neglede na svoj čin, »krivi neuspeha«.

Zmešnjava na Balkanu

Dunaj. Sofijski radio objavlja poročilo komunističnega lista »Rabotničesko delo«, ki poroča, da se je vršila v četrtki v Skoplju druga ljudska skupščina svobodne, federativne države Macedonije. Vest je v toliko zanimiva, ker obstaja trenutno v Grčiji velika zaskrbljenost zaradi Titovih invazijskih namer z macedonskega področja.

Anglosasi prosijo pojasnila

Zeneva. »New York Times« javlja iz Washingtona, da sta proslili Velika Britanija in Amerika Sovjetsko zvezo, naj pojasni, čemu je odstranila razne naprave z romunskih petrolejskih polj. Poročilo pravi, da Washington ne ve točno, kaj se trenutno dogaja. »ker Sovjeti niso dovolili našim zastopnikom v zavezniški nadzorni komisiji, da bi šli v Romunijo.«

Ameriški general ne veruje v zmago

Zeneva, 29. dec. Ameriški šef generalnega štaba iz prve svetovne vojne, general Peyton March, je podal izjavo k nemški ofenzivi na zahodu, v kateri je ostro kritiziral angloameriško vojno vodstvo. Med ostalim je izjavil, da bi že končno lahko prenehali s tem, da bi proglašali slabo vreme in nepregledno ozemlje kot odgovorno za vojaške težave. Nikdar se še ni dogodilo, da bi ležal sneg eamo na eni strani. Leta 1943. je izjavil, da Nemci v letu 1944. ne bodo poraženi. Tem bolj pa se brani danes prerokovati zavezniško zmago za leto 1945.

Churchill odpotoval iz Aten

Zeneva, 29. dec. Churchill in Eden sta v četrtke zvečer zopet zapustila Atene. Napori ministrskega predsednika, da bi dosegel sporazum s pristaši ELAS-a, so se torej dokončno izjalovili.

Kot poroča Reuter, je pozval predednik konferencie nadškof Damaskinos v četrtke vse voditelje strank, naj mu sporoče pismo svoja mnenja o EAM-ovih predlogih, proti katerim je del odpolancev protestiral v sredo že s tem, da je zapustil posvetovalno dvorano. Zahteve upornikov, zlasti 50% udeležbo v vladi in izvedbo volitev brez pritiska v nekaj tednih, so označile ostale stranke kot nesprejemljive. S tem rezultatom je odšel Damaskinos v četrtke k Churchillu. Obenem mu je izrazil željo udeležencev konferencie, naj bi se takoj osnoval regentski svet. Churchill in Eden sta prevzela nalogo, da bosta sporočila grškemu kralju gornji predlog.

V Atenah je nastala sprico neprestanih bojev že tako zmešnjava, da računajo britanski vojaški zdravniki z izbruhom epidemije tifusa.

Amsterdam. Kakor javlja agencija Reuter iz Aten, je ponudil Papadreu v nekem telegramu grškemu kralju svoj odstop ter istočasno predlagal ustanovitev regentskega sveta, ki bi obstajal iz treh članov.

Stockholm. Reuterjevo poročilo o bojih britanskih padalcev v nekem atenskem industrijskem področju zapadno od Trga Ustave pravi: »Ves okraj je le še gmeta razbitih hiš, raztrganih cest, visokih električnih napeljav in drugih podrtij.«

Bratislava. Vojaško edinico Hlinkove garde, ki so se že izkazale v boju proti tolpom, so bile sprejete v slovaško vojsko. Vrhovni poveljnik teh edinic je poveljnik Hlinkove garde Kabala.

Ali ima kapitalizem še budočnost?

Napovedi slavnega gospodarstvenika in sociologa o budočem razvoju gospodarstva

Ko stopamo v novo leto, nas vprašanje gospodarstva razvoja prihodnosti zanima še bolj kot sicer. Prinašamo zato nekaj misli, ki jih je v razpravi že pred leti priobčil nedavno umrli znameniti sociolog Werner Sombart.

O tem vprašanju mora človeštvo svobodno odločiti

Ze takoj na začetku ugotavlja avtor nasproti marksističnemu pojmovanju, ki vidi v gospodarstvu popolno determiniran proces, da je gospodarstvo odvisno od svobodne odločitve človeštva. Gospodarstvo ni naravni proces, ampak je posebno področje človeškega kulturnega udejstvovanja. Zato budočnost gospodarstva ni vprašanje znanja (ker ni determinirano, zato ne moremo napovedati, kako se bo oblikovalo v prihodnosti), marveč je to vprašanje svobodne odločitve. Znanost lahko ugotavlja glede budočnosti gospodarstva: 1. Kakšne so možnosti za izbiro ciljev v gospodarstvu; 2. kakšne so naravne in duhovne potrebe, na katere je navezavo uresničevanje teh ciljev; 3. kakšna je verjetnost, da bo izbira ciljev in sredstev taka in taka.

Za presojto teh vprašanj pa je treba najprej vedeti, kakšna je celotna pregledna slika dejanskega stanja sedanjega gospodarstva. Sombart je pisal svoje razprave seveda še v mirnem času. Takrat gospodarstvo še ni poznalo vseh mogočih omejitev, ki jih prinaša vojna. Vendar, vojna je nekaj prehodnega, in ko bo prestana, bo slika gospodarstva imela podobne poteze in težnje, kot jih je imelo predvojno gospodarstvo.

Sodobno stanje kapitalizma

Sombarta imenujejo klasika kapitalizma. Svetovnoznano je njegovo delo o kapitalizmu. In ta klasik kapitalizma ugotavlja, da je čas po prvi svetovni vojni čas poznega kapitalizma, čas zatona starega gospodarskega reda. Kapitalizem je izgubil svojo popolno prevlado, ki jo je včasih imel. Ostali so ponekod še sledovi starega sistema, toda razvile so se v njem samem nove, kapitalizmu nasprotno oblike, kakor so zadržane in javne družbe. Pa tudi kapitalistični sistem sam se je v marsičem izpremenil: spremenila se je gospodarska miselnost, spremenila se je gospodarski red in spremenila se je tehnika.

Gospodarska miselnost — pod tem pojmuje Sombart kapitalističen duh, ki prehaja v zmeraj večjo in preračunano racionalizacijo. — Nova gospodarska miselnost se kaže v koncentraciji kapitalov, v kartelih, v delniških družbah itd. Gospodarski red kapitalizma je bil individualizem, svobodni red. Novi čas pa kaže precejšnje omejitve svobode. K omejitvam individualne svobode lahko štejemo čedalje večjo birokratizacijo obratov, zvezo podjetnikov in vezi, ki jih nalaga kapitalu država: zaščita delavcev, delavsko zavarovanje, kontrola cen, vezanost od strani delavcev, ki se kaže v kolektivnih tarifnih pogodbah itd. Tehnika gospodarjenja se je bistveno spremenila. Namesto naravnega prostega poteka gospodarskih procesov je stopila kopica urejajočih posegov. Namesto gibljivega sistema stopa tog sistem. Tržni mehanizem je prenehal delovati. Cene določajo karteli ali države. Delavske plače se urejajo šestkrat ne glede na trg in tržno stanje.

Vse to kaže značilnosti poznega kapitalizma. Ko kapitalizem prehaja v zgodovino kot preživel sistem, je veliko vprašanje, kakšne možnosti preostajajo za prihodnji razvoj.

Ne konservativnost, ne reakcionarnost, ampak pametna reforma

1. Mogoče si je misliti, da bi ostalo vse pri starem ali le pri reformah in krpanju kapitalizma brez celotnega, dobro premišljenega načrta. To je konservativno stališče. Zadovoljiti ne more to stališče nikogar.

2. Teoretično si tudi lahko zamislimo povratek nazaj v popolnoma prosto gospodarstvo. To je reakcionarno stališče. Oklepa se ga velik del podjetnikov. Stališče je zmotno, ker temelji na napadni predpostavki, da obstoji nek naraven red gospodarstva, ki se ostvari sam od sebe, če pustimo gospodarstvu popolnoma prosto pot. To stališče je moglo prodreti takrat, ko je svobodna trgovina služila interesom kapitalizma. Takrat je bilo še mogoče verjeti — bilo je to v 18. stoletju, da so interesi kapitalizma isti kot interesi skupnosti. Danes svobodno gospodarstvo ni več mogoče. »Svobodna trgovina pomeni za celotno gospodarstvo približno to, kar pomeni za vzni promet opustitev vsakršnega reda. Kaj takega je mogoče, seveda v omejenem obsegu, pri počasnih konjskih vpregah, celo v mestu. Mogoče je to tudi v širni ravnini, čeprav gre za hitra motorna vozila. Blaznost pa je kaj takega v gostu obljubenem mestu, kjer se vrši promet s hitrimi avtomobili.«

Vendar povratek v neurejeno gospodarstvo ni verjeten. Nemogoče si je namreč misliti, da bodo popustile vse vezi, ki si jih je kapitalistično gospodarstvo samo naložilo — da se bodo odpravili karteli in razne gospodarske družbe. Razen tega bi se proti odpravi državnih vezi dvignili premočni protesti večine družbe. Končno pa bi zopetna uvedba svobodnega gospodarstva nasprotovela koristim skupnosti. Zato budočnost ne bo šla v smer breznačrtne svobode in ne v smer breznačrtne vezanja gospodarstva, ampak v načrtno gospodarstvo. Ni upravičeno ne konservativno ne reakcionarno stališče, marveč je na mestu teženje po reformi. Zamenjanje reform pa le pospešuje revolucijo.

Načrtno gospodarstvo

Načrtno gospodarstvo ni zmeraj in nujno nasprotje svobodnega individualnega gospodarstva, pač pa je nasprotje divjega, kaotičnega, neurejenega, breznačrtne in nesmiselnega gospodarstva. Vse to velja seveda, če gledamo s stališča celotnega gospodarstva ali s stališča velikega kroga gospodarskih ljudi. Saj je značilnost kapitalizma ravno rešene nasprotje med skrajno načrtnostjo posameznih gospodarstev in breznačrtnostjo celotnega gospodarstva. Lahko bi torej govorili namesto o načrtnem vezanju gospodarstva o urejenem miselnem gospodarstvu, ki bi bilo podobno organizmu.

Načrtno gospodarstvo pa mora biti obsežno. Obsegati mora večji krog gospodarstev. Urejanje mora proizvajajo, krojenje, razdelitev in porabo gospodarskih dobrin. Biti mora enotno vodeno. Biti mora raznoliko po posameznih državah, primerno njihovi velikosti, njihovim različnim družabni strukturi, njihovemu različnemu narodnemu značaju, kulturni stopnji in zgodovinskemu razvoju. Gospodarstvo, ki bi bilo enotno vodeno za ves svet iz enega samega središča, je utopija. Zato je utopija tudi marksistična zamisel načrtnega svetovnega gospodarstva. V načrtnem gospodarstvu bo

obstajala privatna in kolektivna lastnina, kmetijstvo in obrt, zadružništvo, državno in občinsko gospodarstvo. Tudi neka konkurenca bo morala ostati, seveda umerjena in urejena.

Sredstva za gospodarsko ureditev

Med sredstvi za dosego načrtnega gospodarstva naštevajo Sombart na prvem mestu moralna in vzgojna sredstva. Ta prihajajo v poštev zlasti pri načrtnem urejanju konsuma. Tako sredstvo je na primer odločitev posameznika, da bo sam izbral tak način življenja, ki bo koristil skupnosti. Drugo sredstvo je vzgoja mas. Presenetljivo je, da Sombart, ki je bil protestant, našteva tukaj kot pomožke nujno sodelovanje društev, redov in bratovščin.

Kajpak ne bo mogoče uvesti novega gospodarstva brez avtoritativnega poseganja oblasti, ki se bo izvršilo bodisi na posreden ali neposreden način. Neposredno s podporo vlade ali komunalizacijo celih gospodarskih panog. Z monopolizacijo, s kontrolo, uvedbo koncesij, z gospodarskim poukom in z urejanjem preeljevanja prebivalstva. Posredno poseganje se izvrši tako, da delegira država svoja opravila primernim nižjim organom. Nadvse važen način posrednega poseganja države je njena davčna, trgovinska, carinska in valutna politika.

Svobodna odločitev za načrtno gospodarstvo

Potem ko Sombart analizira pogoje, ki so omogočili razmah kapitalističnega sistema, prihaja do zaključka, da so ti pogoji v sodobnosti izginili in bo z njimi zamrl tudi kapitalizem. Zamrl bo, ker so ljudje spoznali njegovo pogubnost in iščejo iz težavnega položaja izhod.

Izhod ne bo prišel sam, kot je nekoč napovedoval Marx, ko je zmotno ušil, da bo kapitalizem po zgodovinski nujni sledil socializmu. Izhoda v marksizmu eploh ni mogoče najti. Mogoče pa je stanje izboljšati z odločitvijo za pametno načrtno gospodarstvo.

H koncu znameniti avtor še enkrat poudari, da zavija prihodnja oblika gospodarstva od svobodne odločitve ljudi. Ta odločitev, pravi, pa ne bo izhajala iz gospodarskih razlogov, marveč iz svetovnorskega prepričanja, ki daje smer tudi gospodarstvu.

Pomembna beseda velikega moža je to, ki nas opozarja, da je tudi v gospodarstvu, kakor povsod, osnovnega pomena svetovni zakon. In le, kdor bo imel pravi svetovni zakon, bo mogel pravo zadeti pri iskanju novih poti.

Katoličani imamo pravi svetovni zakon. Imamo pa tudi načrt za pravo socialno ureditev na temelju tega zakona. Ta načrt nam je dal papež v okrožnici Quadragesimo anno. Nam je treba samo, da ga proučujemo, da razmislimo, kako bi ga uvedli pri nas in ob primernem času začnemo s izvajanjem. — Le tako bomo namesto nesrečnega kapitalizma ostvarili lepši, srečnejši red.

Komunisti v beograjski židovski sinagogi

2. decembra je bila v Beogradu zanimiva slovesnost. Ta dan so Titovi najožji pajdaši pri uničevanju vseh narodno zavednih ljudi — Judje otvorili v Kosmajski ulici št. 19 svojo sinagogo. K otvoritvi sinagoge so poleg židov, ki imajo sedaj v Beogradu razen komunistov glavno besedo, prišli tudi številni predstavniki najbližjih židovskih sodelavcev pri uničevanju krščanske Evrope — komunistov. K tej judovski slovesnosti je prišel tudi znani Žid, sedaj podpredsednik AVNOJ-a komunist Moša Pijade. Židovski književnik Zak Konbina je pri otvoritvi imel slovesen nagovor na zbrane poslušalce. Z vsa svojo židovsko zmožnostjo zgovornosti je v svojem govoru prikazoval, kako veliko so Židje trpeli za »narodno stvar«. Na koncu pa se je seveda z vsem svojim bogatim zakladom hinavskih besed poklonil v imenu židovske občine Titu, komunističnim tolpom in Rdeči armadi.

Ta otvoritev židovske sinagoge je lepo pokazala, kako se komunisti že od vseh početkov bratijo z največjimi izjemalci našega narodnega premoženja — brezvestnimi Judi. S tem so namreč komunisti na ta način potrdili, da grede zvesto za tradicijo komunizma, kakor jo je začel Marx, ki je bil sam židovske krvi. Zato ni čudno, da so že od vseh začetkov imeli Judje v komunistični organizaciji glavno besedo. To nam potrjuje tudi primer sovjetske revolucije. Te revolucije niso organizirali Rusi, ampak Židje. Če ne bi bilo Židov, bi ruskega naroda nikdar ne doletela tako strašna nesreča komunističnega jarma. V dokaz, da so Židje pripravljali ruskemu narodu komunistično nesrečo, naj navedemo le dva primera. Da so mogli izvršiti komunisti v Rusiji tako številne umore, jih je denarno podpiral ameriški Žid Šif. V tridesetorici prvih vladajočih sovjetskih komunistov je bilo 29 Židov!

Tudi pri nas so bili od prvih začetkov glavni zavezniki komunistične revolucije židovski izjemalci. Komunisti so seveda zvezo z njimi — kakor tudi zvezo s savojci — skrbno prikrivali, da so mogli pred narodom ohraniti čist obraz. Sedaj pa so tudi naši komunistični zločinci pokazali vso svojo propalo naravo, ko sodelujejo z največjimi narodnimi pijavkami. To so si upali pokazati šele sedaj, ko mislijo, da je Beograd za vedno prišel v njihovo oblast. S tem dejanjem javnega bratenja z Židi so se komunisti seveda hudo prenešli. Slovenski narod je sedaj dobil dokaz za drugo komunistično sodelovanje z onimi narodnimi sovražniki, proti katerim so v besedah celo sami komunisti vodili borbo za nov pravičnejši red. Komu se ob tem komunističnem pakiranju ne bi odprle oči? Kje je tista pravica, ki so jo komunisti vedno tako sveto oznanjali za svojo stvar?

Letošnji božični prazniki v škofji Loka

Škofja Loka, 28. dec. 1944.

Naše mesto je letošnje božične praznike praznovalo v lepem božičnem miru in tiho. Vendar so bili ti dnevi popolnoma drugačni od lan-koletnih. Lani so komunistični priganjaci in domači terenci prav ta čas izrabili za najhujšo gonjo za komunistične zločince, tako da se je eveta tiho praznikov popolnoma izgubila med strahom in ščuvanjem in agitacijo. Letos tega več ni bilo. V glavnem so ljudje že spoznali in še vedno spoznavajo, da je borba domobrancev borba zdrave slovenske skupnosti za narodov obstanek. Zato so tudi prazniki bili pri ljudeh iskreni in lepi.

Polnočnica pri nas je bila ob petih zvečer v župni cerkvi. Posebna novost in prireditev pri polnočnici je bila v tem, da so male deklice, oblečene v angelčke, pred začetkom polnočnice v spremljevalcu malega jezusčka iz jaslje na glavni oltar.

Lepo so praznovali svoj prvi svetli večer loški domobranci. Zbrali so se v veliki dvorani prosvetnega doma, v katerem imajo tudi svojo postojanko. Ob pol enajstih zvečer so prižgali vse lučke na božičnem drevesu. V zboru so fantje zapeli kot uvod domobranci pesem »Legionarij, domobranci«. Nato je z lepim nagovorom voščil loškim domobrancem veselo praznovanje njihovega prvega domobranskega božiča priljubljeni poveljnik. Želel je vsem navzočim, da bi svete dneve

res praznovali v duhu praznika in času ter dnevu primerno. Za njim je povedal nekaj prilike primernih misli še zastopnik nemške oblasti ter končal z božičnimi voščili.

Božični evangelij je prebral in ga razložil z lepimi ter domobranci primernimi besedami kurat g. Klobov Anton. Nato so domobranci iz srca veselo zapeli nekaj božičnih pesmi. Najlepši del večera pa so preživeli ob jasliah, ob katerih so prepevali božične in slovenske narodne pesmi.

Prav lepo so preživeli te praznike tudi fantje na novi postojanki v Sopotnici nad Škofjo Loko. Na sveti dan je prišel mednje g. kurat ter jim je maševal.

Ali imate že januarsko številko novega verskega lista

„RAST“

Vsebinska je zelo pestra, poživljajo jo pa tudi lepe nabožne slike iz našega cerkvenega slikarstva. Storitve tudi vi nekaj za svojo versko vzgojo, ki je posebno danes zelo potrebna.

Cetrletna naročnina za novi list znaša 25.— lir. Naročanje list pri

UPRAVI »RAST«, Ljudska tiskarna.

Ribnica v letu 1944

Letos je bila Ribnica osvobodjena komunistične strahovlade in je postala oporišče protikomunističnega boja na Dolenjskem

Ribnica, 25. decembra.

Prav je, da v teh dneh, ko zahaja leto 1944, ki je prineslo mnogim slovenskim krajem rešitev, tudi Ribnica v zahvalo za rešitev puda obratno o svojem delu v boju proti komunističnim uničevalcem.

Po lanskem osmem septembru so komunistične tolpe sedem mesecev gospodarile nad Ribnico. V teh sedmih mesecih so komunisti ribniško dolino kar preplavili s številnimi mitingi, kajti komunisti so dobro vedeli, da je njihovo gospodarjenje kratko, zato pa so v tem kratkem času z vsemi močmi delali, da bi čim več ljudi zastrupili. To se jim je pri nekaterih Judih v Ribnici tudi posrečilo, ostali Ribničani, zlasti po okoliških vaseh, pa so že takrat komunistom pokazali, da zavračajo vse njihove vabe.

Pred 19. marcom pa so domobranci prinesli Ribnici rešitev izpod komunističnega jarma. V Ribnici in po okoličih je zopet nastopila svoboda, ki so jo komunisti prej tako zatirali. Nastopila pa je tudi za ribniško dolino doba obnove vsega tistega, kar so komunisti v času svoje strahovlade pokvarili in uničili.

Z domobranci je prišlo novo življenje

Po vsej dolini je znova zaživel gospodarstvo življenje, kajti domobranci so radi pomagali ljudstvu pri obnovi zastalega gospodarstva. Dolge kolone avtomobilov so v ribniško dolino redno vozile hrano. S to zvezo je ribniška dolina tudi dobila etik s svetom. Ta nova zveza s svetom je bila za ribniško ljudstvo kakor svež zrak, kajti v sedmih mesecih komunistične strahovlade so komunisti vsako zvezo z ljubljano in svetom onemogočili.

Kakor hitro so domobranci utrčili svoje nove položaje, so takoj pričeli ljudje pomagati pri obnovi opustošenih domov in kmetij. Kmetje so bili veseli te pomoči, dolina je kmalu zaživela v novem gospodarstvenem razvoju in mnoge kmetije so zopet postale pridobitne. Tako so avtomobilske kolone kmalu mogle dovažati v Ljubljano na trg tudi pridelke, ki jih je nudila Ribniška dolina.

S prihodom domobrancev pa je v Ribniški dolini nastopila še druga obnova, ki je bila za mnoge še bolj potrebna kakor prva — obnova prave narodne zavesti. In prav o tej obnovi hočemo danes na koncu leta nekoliko spregovoriti.

Pogled na protikomunistično delo

Skozi vse polje so se tudi po Ribniški dolini vršile protikomunistične zborovanja, s katerimi je ljudstvo protestovalo proti uničevalcem slovenskih domov, ki so se takrat še klatili po obrobah ribniških gozdovih. Ljudje so radi hodili na te protikomunistične shode. To nam potrjuje tudi dejstvo, da so hodili nekateri na shode iz po več kilometrov oddaljenih vasi. Zborovanja so se vršila ob nedeljah po maši. Kako so ljudje voljubilni ta zborovanja, naj povemo za primer, ko so ljudje v nekaterih vaseh, n. pr. v Sodražici, kamor so domobranci takrat še redko zahajali, kar jokali, ko so prvič slišali ubrane domobranske pesmi. Vseh protikomunističnih zborovanj je bilo v Ribniški dolini 9. Protikomunistični shodi so bili dvakrat v Jurjevi, enkrat v Nemški vasi, enkrat v Sodražici, enkrat v Velikih Poljanah, enkrat v Novi štifci, enkrat v Ribnici in dvakrat v Dolenji vasi. Ta zborovanja so pokazala, da je protikomunistična misel zajela vse ljudstvo.

Da pa eo se zatrli ostanki komunističnih privržencev v Ribniški dolini, so veliko pomagali tudi številni letaki, ki so bili izdelani v Ribnici. S pomočjo domobrancev so Ribničani mogli na tisoče letakov e protikomunističnih gesli in idejami razdeliti tudi po onih vaseh, ki so se jih takrat še upali obiskovati komunistični tolovaji. Na ta način so Ribničani pomagali k resnici tudi mnogim zapeljencem, ki so takrat še begali v komunističnih tolpah.

Šolska mladina v boju proti komunizmu

Slovenski mladini se je v boju proti komunističnim uničevalcem slovenskih svetinj pridružila tudi ribniška šolska mladina. Tudi ribniški ljudskošolski otroci so se vsak teden učili spoznavati najrazličnejše komunistične nakane. Pouk, h kateremu so hodili ti otroci, je bil v prostorih Mladinskega doma dvakrat na teden. V teh urah so otroci predelali knjižico »207 — SOF«. Po pouku so otroci prirejali razne igrice, včasih pa so poslušali skioptična predavanja. Ko ee je začel pouk tudi na meščanski šoli, so tudi tam uvedli tedensko protikomunistično predavanje.

Ribnica v čast jelendolskim žrtvam

3. oktobra pa je Ribnica najlepše pokazala svojo protikomunistično pripadnost. Takrat se je Ribnica v čast proti-

komunističnim žrtvam odela v žalost in z velikimi slovesnostmi pokopala te junake. Pri teh slovesnostih so sodelovali vsi, od šolskih otrok do njihovih staršev. V teh dneh je vsa ribniška dolina pokazala, kako odločno se je postavila v boj proti komunističnim zločincem, in pokazala tudi pot, po kateri bo hodila tudi v letu, ki nam sedaj prihaja naproti.

Za ranjene domobranci

Za Podporni fond Slovenskega domobranstva, to je za ranjence in invalide Slov. domobranstva je darovalo Društvo za zgradbo delavskih hiš Ljubljani 10.000 lir na ček. račun št. 11.048. Podporni fond SD se v imenu ranjencev in invalidov cenj. društvu iskreno zahvaljuje.

Rdeči križ poroča

Paketi: Vrstni red za sprejemanje paketov za čas od 2. do 5. januarja 1945 je sledeč: V torek, dne 2. januarja 1945, do polne se bodo sprejemali paketi za nasloviljene s črkami A, B, C, in D, popoldne od 3 do pol 5 pa s črkami E, F, G in H nadalje v sredo, dne 3. januarja 1945, paketi za nasloviljene s črkami I, J in L, v četrtek, dne 4. januarja, s črko K in v petek, dne 5. januarja, s črko M dopoldne in popoldne. — Cenj. obkinito se ponovno naproša, da pazi na vrstni red, ki je objavljen konec vsakega tedna za prihodnji teden, ker s tem odpadejo številna povpraševanja med tednom.

NOVO! Frid. Viljem Faber: NOVO

Duhovna rast krščanskega človeka

z dopolnilom

Krščanski svetniki in svetnice, mistični

teologi in učitelji duhovnega življenja

Napisal Franc Terseglav.

621 strani, eleg. vez. 220.— L.

Ljudska knjigarna v Ljubljani

Da kdo ne pozabi ngasniti električne luči v prostoru, v katerem malokdaj zahajate, n. pr. v klet, je najbolj primeren ukrep ta, da žarnico nekoliko odvijete. Luč

tem primeru ne gori, navadno je

tudi nikdar resno ne potrebuje

žarnica pa vam služi kot rezerv

za kam drugam.

»Mučeništvo francoskih mest«

Bern. O »mučeništvu francoskih mest« javlja švic. poročevalska agencija iz Pariza: Mesto Brest je popolnoma uničeno. Ljudje živijo v razvalinah pod nepopisnimi pogoji. V Caenu sta bili dve tretjini mesta izravnani z zemljo. Pliha, električnega toka in premoga sploh ni. Več kot polovica Le Havra je razrušenega. Velika normanska luka je doživela preko 150 bombardiranj, najmočnejše je bilo 5. septembra. Takrat je bilo v dveh urah porušeno 12.000 stanovanj ter je ostalo preko 35.000 ljudi brez strehe. Smatrajo, da pogrešajo še več kot 1000 oseb, čijih trupla ležijo večinoma še pod razvalinami.

Japonska pomorska zmaga

Tokio, 29. dec. Kakor je razvidno iz poročil cesarskega japonskega glavnega stana je zadalo japonsko letalstvo 28. decembra veliki sovražni spremetjavi v Mindanau morju težke ladijske izgube. Posebni zbor letalstva je potopil 6 velikih prevoznih ladij s po 10.000 ton ter poškodoval dve nadaljnji.

Spremljava je obstajala iz približno 30 prevoznih ladij ter 20 bojnih ladij, v glavnem križark in rušilcev, ki so varovali spremetjavo. V noči od 27. na 28. december so plule te ladje skozi morsko ožino Suligao, naslednjega jutra pa so jih Japonci odkrili in takoj napadli v Mindanau morju. Boji se »rajajo. Računajo, da se bodo sovražne izgube še povečale.

Kaj pomeni boljsevizem

Madrid, 27. dec. »Boljševizem pomeni korupcijo, sovražstvo, yakoto in državljansko vojno,« piše veliki politični tečnik »El Español« v svojem uvodniku. Po štirih letih boljševiske nadvlade je na bogatem ozemlju ob Volgi umrlo 5 milijonov ljudi od lakote. Ista gladovna epi demija se razširja danes v Grčiji in v zasadeni Italiji, koder umira po poročilih severoameriških novinarjev vsak dan več sto oseb. V Rimu so napovedale gladujoče množice demonstrativni obhod, da bi pred očmi Bonomija in zavezniške nadzorovalne komisije pokazale svoja ehujšana telesa.

»S tem nismo računalic«

Zeneva. Močni nastopi nemškega letalstva na zapadnem bojišču so tako vplivali na ameriškega vojnega dopisnika Jamesa Cassedija, da je v sredo kar v treh poročilih izrazil Nemcem svoje priznanje. Zapisal je: »Nenadna pojava nemškega letalstva je naše vojske na zapadnem bojišču močno presenetila. S tem nismo računalic. Mnogi naši tovariši so bili mnenja, da spada nemško letalstvo že v preteklost. Sedaj pa se je zopet pojavilo ter predstavlja v okviru podpore, ki jo daje nemškim kopnim operacijam na zapadnem bojišču, ofenzivo, katere odkrito rečeno nismo pričakovali.«

Zeneva. Kot poroča ameriško finančno ministrstvo, je izdal Roosevelt L. 1944. več denarja, kot kdaj koli v ameriški zgodovini. Dohodki finančnega ministrstva so znašali 45 milijard, izdatki pa 97 milijard dolarjev. Javni dolg se je povečal za 62 milijard na 232 milijard dolarjev.

Sanghaj. Vrhovni poveljnik ameriških čet na Kitajskem divizijski general Wedemeyer je odklonil po Reuterjevi vesti iz Chungkinga naziranje, da bi bila vojna na Kitajskem vojna Združenih držav. Poudaril je, da mora voditi čungkingška Kitajska svojo »lastno vojno«, v kateri ji Združene države lahko pomagajo le kot zavezniki.

Stockholm. Diplomatski zastopnik de Gaulleove vlade Coupe je prisel v Lublin, zastopnik lublinskega odbora Štefan Jendrychowski pa v Pariz. S tem je de Gaulle uradno priznal lublinski odbor.

Zeneva. »New York Herald Tribune« piše med drugim: Herलगoma spoznavajo tudi široki krogi, da se je Rooseveltova evropska politika zrušila. Misli je, da se bo lahko izmazal s splošnim govoricem o Atlantski listini. Sedaj pa je moral na podlagi Poljske, Italije in Grčije spoznati, da tako več ne gre.

Varčujte z vodo!

Opozorilo davkoplačevalcem

Rok za vlaganje davčnih napovedi pri dohodni, posebnega davčnega dodatka po čl. 50-51, davka na samo, splošnega in skupnega davka na poslovni promet, davka pavšalnega za davčno leto 1945 je določen od 1. januarja do 31. januarja 1945.

Prijave so dolžni vložiti vsa podjetja, poslovanja (trgovska, industrijska in obrtna) in vsi samostojni poklici, ki so zavezani pridobivalni. Napoved se mora vložiti za vsak objekt in prav tako za vsako vrsto poslovanja posebej.

Davčna podlaga je enoletni čist dohodek podjetja poslovanja, poslovalnice in poklica, dosežen v preteklem poslovnem letu pred davčnim letom.

Napoved morajo vložiti tudi osebe, ki so po čl. 46 zakona oproščene plačanja tega davka. Obrtniki naj v napovedi izjavijo, če se morda izločajo ne pečajo tudi s prodajanjem gotovih zakupljenih blaga, če morda uporabljajo stroje na pogon in kolike pomočnikov zaposlujejo v svoji obrti.

Obrtniki že obdavčeni s pavšalno pridobitno imajo obrtniki, ki ne zaposlujejo več kot 2 pomočnikov, nadalje obrtniki, ki delajo sami brez pomočnikov s stroji do dveh konjskih sil, ozir. 1,5 kilovata z letno porabo do 1000 kilovatin ur in oni obrtniki, ki delajo s 1 pomočnikom in s stroji na pogon do 1 konjske sile, ozir. 0,736 kilovata z letno porabo do 500 kilovatin ur. Podjetniki, ki delajo v akordu, morajo to v napovedi navesti.

Vsi davčni zavezanci pridobitne, ki so razen pridobitni zavezanci tudi plačniki posebnega davčnega dodatka, po čl. 50-51 zakona o neposrednih davkih, morajo v davčni napovedi pridobitne v posebnih za to določenih rubrikah napovedati skupni bruto promet, če preseže 300.000 lir — opravljen v poslovnem letu pred davčnim letom.

Oni davčni zavezanci, ki prodajajo kozmetična sredstva, morajo v svoji napovedi navesti znesek, ki odpade od celokupnega prometa na promet s kozmetičnimi sredstvi, da bi se mogla izvršiti odmera določi za narodni sanitetni fond.

V istem roku so poleg pridobitnih prijav dolžni vložiti posebne napovedi o poslovnem prometu intelektualci, davčni zavezanci splošnega prometnega davka, ki njihov skupni letni promet za preteklo leto pred davčnim letom ni znašal več kot 114.000 lir in ostali zavezanci splošnega davka kakor tudi skupnega davka na poslovni promet, ki njihov skupni letni promet ni znašal več kot 190.000 lir.

Promet, ki je zavezan skupnemu davku, se mora v napovedi prijaviti posebej za vsako tarifno postavko po vrstah blaga, ki je zavezano temu davku.

Napovedi vložijo lahko tudi druga oseba po posebnem ali splošnem polnomočju davčnega zavezanca.

Knjižniški splošnega in skupnega davka na poslovni promet so dolžni vložiti prijave o celotnem prometu v letu 1944 tekom januarja 1945.

Pridobitni zavezanci in čl. 53 a zakona morajo prijavo vložiti v 3 mesecih po končanem poslovnem letu. Prijava mora biti napravljena na prijavih za družbeni davek in vsebovati vse podatke, ki so navedeni v čl. 105 pravilnika k zakonu o neposrednih davkih izvešeni pod št. 3 in 22. Davek potujočih agentov in trgovinskih potnikov, kakor tudi krojaški davek za davčno leto 1945 je plačati do konca januarja 1945.

Če davčni zavezanec namerno, da bi se izognil plačanju davka, da v davčni napovedi pridobitne in davka na posol, promet neresnično izjave, odgovarja za utajbo v smislu čl. 142 zak. o neposrednih davkih.

Napoved se mora vložiti osebno pri davčni upravi ozir. pri pošti.

Podrobna navodila so razvidna iz poziva na uradnih deskah mestne občine in davčne uprave.

Izplačevanje pristojbin pri pokrajinskem vojaškem uradu za januar 1945

Vojaški urad Pokrajinske Uprave (Pokrajinska cesta 2) objavlja izplačevanje pristojbin dosedanjim upravičencem po naslednjem redu:

1. Zacasno pokojnino za mesec januar 1945: aktivnim častnikom, vojaškim uradnikom in podčastnikom bivše jugoslovanske vojske; od 2. do 5. januarja 1945 na dosegljivosti; 2. Pridobitno za mesec januar 1945: svojim vojnim ujetnikom aktivne in rezervne jugoslovanske vojske, in sicer od 2. do 5. januarja 1945;

3. Podpora za mesec januar 1945: svojim civilnim internirancem in sicer: od 25. do 27. januarja 1945 za upravičence v Ljubljani, od 29. do 31. januarja za one izven Ljubljane;

4. Vdruževalno za mesec januar 1945: svojim Slovencem, ki služijo v nemški vojski; od 25. do 30. januarja 1945.

5. Posmrtnino do kraja 1944 letu vdovam padlih pripadnikov vojskih strah, čim leto prejmejo uradni odlok o priznanju posmrtnine.

Pristojbine se izplačujejo v gornjih dnevnih samo dopolnilno od 8. do 12. ure, v ostalih dnevih pa samo od 9. do 11. ure. Nove prošnje se v teh dnevih ne bodo reševale.

Upravičenci morajo predložiti sledeče listine:

a) osebo izkaznico; b) pošto svojega člana iz vojnega ujetništva, internacije oz. od dotične nemške vojaške enote s poštnim žigom vsaj mesecem oktobra 1944 ali pozneje. — Pošta mora biti originalna (od pisma ovitek-kovrta) s točnim naslovom odločitelja. — Namembnik mora biti tudi zven ljubljanske provincije, n. pr. iz Gorenjskega, Stajerskega.

Kdor take pošte nima, mora preskrbeti potrdilo pristojne poljske stražnice oz. pristojnega občinskega urada, da se dotični ni vrnil domov. Isto vrednost imajo tudi uradna potrdila Slovenskega Rdečega križa in Komande Koncentracijskega taborišča, izdana oktobra meseca 1944 ali pozneje in ako navajajo podatke o bivališču vojnega ujetnika oz. interniranca.

Vsakdanja Ljubljana...

Tatvine koles pred prazniki

Po seznamih policije je uprave je bilo do 20. dec. prijavljenih že 46 tatvin raznih koles v cenini vrednosti 322.500 lir. Zadnji seznam ukradenih koles navaja, da je bilo samo 19. t. m. ukradeno 5 koles razne vrednosti. Zelo drzna je bila neka družba malopridnežev, ki je na Vodnikovih cestah v Zgornji Šiški ustavila 19-letnega Franca Pesterja in ga nasilno legitimirala, češ da so detektiv. Dečku so vzeli vse dokumente, do 200 lir gotovine in moško kolo znamke »Widex, ki ima tovarniško št. 1.105.938. Kolo ni bilo njegovo, marveč last Kata-

rine Cankarjeve. Malopridnežem so na sledu. — Na Cankarjevem nabrežju je bilo Angeli Pintarjevi ukradeno 15.000 lir vredno žensko kolo »Elfac« s tovarniško številko 471.268. — Škerlu Vinu je bilo na Mestnem trgu ukraden 10 tisoč lir vredno moško kolo »Peugeot« s tovarniško št. 4354. — Na Sv. Petra cesti je bilo Boguslavu Čibaju ukraden 10.000 lir vredno kolo »Adler« s tovarniško številko 774.614. Bile so v decembru še druge tatvine koles, ki o bila cenjena od 3 do 8 tisoč lir.

Varčujte z elektriko!

KULTURNI OBZORNİK

Marta Ostenso: »Objestneži«

Kot tretja povest Slovenčeve knjižnice v četrtim letniku je izšel v prevodu profesorja N. Kureta roman ameriške pisateljice Marte Ostenso: »Objestneži«. S tem smo dobili v slovenščini že drugi njen roman, kajti prvega nam je pred leti dala Ljudska knjigarna pod naslovom »Klic divjih gose«. Gotovo je bil ta prvi roman eden med najboljšimi, kar jih je izšlo v njeni leposlovni zbirki ter je med slovenčimi bralci dosegel izredno velik uspeh, takega kakor tudi drugod po svetu. Saj je mlada pisateljica (roj. 1900) tedaj dopolnila šele pet in dvajset let ter s tem prvenec dosegla v Ameriki nagrado. Marta Ostenso ni Američanka, temveč se je rodila na Norveškem, od tam se je šele preselila v Ameriko, kjer je dosegla številne uspehe kot — norveška pisateljica. Ob njenem imenu se spominamo prvenca »Klic divjih gose«, mogočne roke in našle farmarija, ki drži svoje v suženjski pokorščini, le bčerka se upira očetovi volji ter ji končno uspe premagati očetove ovire. Požar stepe in prilizanost na zemljo sta sili v romanu, ki ostaneta za vedno neizbrisani.

»Objestneži« nas na prvi pogled malce razočarajo, kajti ne primajo nas takoj s tako silo in nimajo v sebi toliko drama-

tične napetosti kakor njen prvenec. Naposledno: začetna poglavja, pa tudi vse prav do zadnjih temelje na psihološkem slikanju ljubozni med dvema mladima slovečema iz dveh svetov — iz proletarskega kmečkenga in farmarskega —, ki se razgiblje šele v koncu. In prav konec nam da pravi ključ do celotnega romana, ki ni samo roman ene ljubezni, temveč je roman — družine, na kar navaja tudi naslov, ki se v izvirniku glasi (kot pravi prevajalec v uvodu) »Blazni Carewici«.

V tem romanu imamo resnično opravičeno z godo cele družine, njene usodnosti in odkupljenja. To so Carewici, mogočna in objestna družina v Sundewerju, ki kopljejo zemljo in imajo v rokah vse okolič; moški so »bogovi, demoni, centavri, vroče krvi, ki se izlivljajo v objestnosti in nezvestobi, a njihove žene mirno trpe, jih prenašajo in celo do blaznosti ljubijo. Svoj tip so Carewici, avoj Carewice, nad katerimi vlada neporočena sestra Hilbert. Najlepši svet unaj Carewici, druge družine žive v Eldosovem usadu in sovrana Elza Carewice in Carewice. Tako mlada Elza zasovraži Carewice in obožuje njihovo objestnost, Carewice pa se ji gnusijo zaradi svoje ekskluzivnosti in zaprtosti. Ze v zgodnji mladosti zasovraži Baylesca, ki ji je v okrutnosti stopil na boso nogo. In ta občutek strahu je ne mine več tudi po-

Zlo dela hrup in dobro ostane skrito. Zato se zdi število nepoštenih večje kot število poštenih. (Guochi).

Koledar:

Sobota, 30. decembra: Evgen, škof; Antelj, škof; Liberij, škof; Anizija, mučenica, Nedelja, 31. decembra: Božična nedelja; Silvester I., papež; Melanija, sveta žena; Berilo: Gal. 4, 1-7. Evangelij: Lk. 2, 33-40.

Operno gledališče:

Opera:

Thalca. Red Sobota, Ob 16.30.

Kino Matica:

Koncert: ob 16 in 18.

Kino Union:

Tebi na Ljubo: ob 16 in 18.

Kino Sloga:

Mlada srca: ob 16 in 18.

Lekarniška služba:

Nočno službo imajo lekarnice: mr. Sušnik, Marjani trg 5; mr. Dou, Gosposvetska cesta 4; mr. Bohine ded., Rimska cesta 51.

NOVI GROBOVI

† Ana Terdina. V Ljubljani je v visoki starosti izdihnila gospa Ana Terdina, hišna posestnica. K zadnjemu počitku jo bodo pospremili v nedeljo, 31. decembra ob tridesetih na deset iz kapele sv. Petra na Zalah. Sv. maša zadušnica bo v župni cerkvi sv. Petra v ponedeljek 8. januarja 1945. ob pol 8.

† Marjana Meršol. V Bogu je zaspała gospa Marjana Meršol. Pogreb bo v nedeljo, 31. decembra ob tridesetih na 9 iz kapele sv. Andreja na Zalah.

† Jože Zalar ml., posest in gostil. v Borovnici, ki je bil ob bombnem napadu na Borovnico hudo ranjen, je za ranami umrl v petek, dne 29. decembra zjutraj v ljubljanski bolnišnici. Njegovo truplo bodo prepeljali domov v Borovnico, kjer bo položeno v družinsko grobnico. Dan in uro pogreba bomo še sporočili. Njegovim hudob prizadetim svojem izreka mo ob tej izgubi svoje sožalje, rajnemu pa naj sveti večna luč!

Naj rajnim sveti večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje!

OSEBNE NOVICE

60 letnice obhaja na Silvestra gosp. Tonček Vavra, namestnik Kreditnega zavoda v Ljubljani. Poznanemu ljubljancu, ki je pred nedavnim obhajal tudi 25 letnico zvestega službovanja pri istem podjetju, bi rado čestitalo premnogo prijateljev in znancev. Jubilar je namreč v svoji službi, ki jo je vedno vestno in marljivo izvrševal v zadovoljstvo svojih predstojnikov, bil premočnim na uslugo. Njegovim čestitkam se pridružujemo tudi mi in želimo dolgoletnemu naročniku »Slovenca« še mnogo krepkih let v krogu ljubljene družine.

Operno gledališče

Opera:

Sobota, 30. decembra, ob 16.30: »Thalca. Red Sobota.

Nedelja, 31. decembra, ob 18: »Clivia. Izven. Cene od 60 lir navzdol.

Ponedeljek, 1. januarja, ob 15.30: »Princeska in zvez. Mladinska opereta, Nadomestna predstava za 26. dec. Cene od 60 lir navz.

Drama:

Nedelja, 31. decembra, ob 15.30: »Poslednji moš. Izven. Cene od 60 lir navzdol.

Ponedeljek, 1. januarja, ob 18: »Poslednji moš. Izven. Cene od 60 lir navzdol. Nadomestna predstava za 26. dec.

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 30. december:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji koncert, vmes: 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 12 Napoved sporeda, nato: Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini, poročilo o položaju in poročila v slovenščini — 12.45 Zvoki iz opere, radijski orkester, vodi D. M. Šijanec, sodelujeta: sopranistka J. Baukart in tenorist Janz Lipušček — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vaška godba in Domači sokrat

Molitvene ure na Novegaletadan

Na dan Novega leta, ko se spominjamo dogodka, ko je novorojeno Dete dobilo ime Jezus — Odršenik — Zveličar, hočemo po Marijinem posredovanju od Kneza miru izprositi svojemu narodu posebno božje varstvo v novem letu in mirno rešitev iz vseh stisk, grešniškom pa resnično spreobrnje.

V ta namen bo v vseh ljubljanskih župnijskih in drugih cerkvah izpostavljeno Najsvetejše od 14. do 17. ure in se bodo vrstile molitvene ure s sv. rožnim vencem v temle redu:

14—15 za žene in dekleta;

15—16 za šolsko mladino;

16—17 za moše in faute,

ob enem splošna molitvena ura.

Pri vsaki molitveni uri se bodo molili vsi trije deli sv. rožnega venca. Za sklep bodo pete litanije Maere božje.

Starše lepo prosimo, da pošljejo svoje otroke k mladinski molitveni uri.

Prav toplo vabimo vse vernike, da se pridružijo skupni molitvi z velikim zaupanjem in ponižno vdanostjo.

Ljubljanski župniki.

Obvestila Prevoda

Poseben dodatek olja delavcem

Delavci, ki so v posesti veljavne dodatne živilske nakaznice za mesec december za ročne delavce (R. D.), za delavce pri težkih delih (T. D.) ali za delavce pri najtežjih delih (N. T. D.), dobijo pri svojem stalnem trgovcu enkratno poseben dodatek 1 del olja na odzredek »R. D. 1« ali »T. D. 13« ali »N. T. D. 22«.

Trgovci v ljubljanski občini delijo to olje do petka, 3. januarja 1945, zbrane in ločeno nalepljene odrezke RD, TD in NTD pa predložijo Prevodu, Gosposka 12-I, soba št. 10, v ponedeljek, 8. januarja 1945. Trgovci v ostalih občinah pa bodo delili olje in predložili odrezke po odredbi pristojnega občinskega preskrobovalnega urada.

Pripominjamo, da so dodatne nakaznice za vse vrste delavcev pretiskane: a) za področje Ljubljane smotraj bloka s vilojstnatim »Oz; b) za področje bližje ljubljanske okolice (zunaj bloka ter obline Jozica, Polje, Dobrunje in Rudnik) s eno vilojstnato črto; c) za vse ostalo pokrajino: s dvema vilojstnatima črtama.

Oddaja žganja, orehov in zdroba

Upravičenci, ki doslej še niso dvignili dodatka žganja, orehov in plenjenega zdroba, lahko dvignejo žganje pri tiskarji: Jeras in drug (Ciril Metodova 33), »Malina« (Frankopanska 9), Meden (Olovška cesta), orehe in zdrob pa v mlekarah: Hosta Marija (Tavčarjeva ul.) in Zorko Jozefa (Gosposka ulica).

Izredno nakazilo kuriva za družine z otroki

Pokrajinski gospodarski svet objavlja, da je odobren za družine, ki imajo male otroke v starosti do štiri let, izredno dodatek kuriva in sicer na vsako tako domačinstvo po 40 kg premoga in 60 kg kokosa. Razdeljevanje teh količin se prične takoj in se trgovalci v poseti potrebnih količin kuriva. Vsa ta trgovci je prejel od gosposkega sveta polninski seznam takih domačinstev, ki je sestavljen na podlagi prijavnice in v katerem je navedena tudi številka nakazila za kurivo, na katero pripada ta izredni dodatek. Oddaja bo zaključena s 31. januarjem 1945.

15 Nemški spored — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Nemški spored (glasba) — 18 Nemški spored — 18.30 Glasbena medira — 18.45 Gospodinjstvo predavanja, inž. Albin Norima: Narava in umetna vlakna — 19 Fantje na vasi — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Aktualno predavanje, govori Hans Fritzsche — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Nemški spored — 22 Poročila v nemščini in napoved sporeda — 22.15 Nemški spored: Za konec tedna.

Drobne novice

Duhovnikom adoratorjem in vsem gđ. udeležencem duh, rekolekcijskega namena, da bo januarski sestanek zaradi priprave na praznik izjemoma že v sredo, 3. januarja, ob določenih urah: ob 13 adoracija, ob 16 meditacija, ob 17 konferenca, ki jo bo imel prevzrešeni g. škof. K obitali udeležbi vabi vodstvo.

Služba božja pri Svetem Križu. Javna služba božja v pokopališki cerkvi pri Svetem Križu bo od prihodnje nedelje, 31. decembra, dalje ob 8 in ne več ob 9 kakor doslej.

Brivski obrati delajo za praznike takole: 31. dec. Silvestrovo: obratovalnice odprte od 7 do 15 brez opoldanske odmore, — 1. jan. 1945. Novo leto: obratovalnice zaprte ves dan. — 6. jan. Sv. Trije kralji: obratovalnice odprte dopoldne od 7 do 12.30.

Radio aparate, gramofone ali posamezne dele kupuje po najvišji dnevni ceni A. Kovaršč, Prešernova 44.

Pisalne in računske stroje ter boljše nativna peresa kupuje po najvišji dnevni ceni A. Kovaršč, Prešernova 44.

Nedeljske zdravniške dežurne službe bo opravljal mestni zdravnik dr. Ignacij Vinco, Ljubljana, Tržaška cesta 14, telefon 22-89.

V Ljubljani so umrli od 15.—21. decembra: Perharid Ursula roj. Zagradnik, 84 let, vdova soderja, Japljeva 2; Trobovšek Leopold, 43 let, mehanik, Milčinska 7; Smole Berta roj. Juvančič, 73 let, posestnica, Škrabčeva 4; Andrašič Terezija, 33 let, hči hišarice, Vidovdanska 9; Dimo Terezija roj. Corl, 79 let, občinska uboga, Vidovdanska 9; Kramer Antonija roj. Camer, 81 let, vdova trgovca, Aškerčeva 13; Černice Ivana, 68 let, šivilja, Japljeva 2; Verbiš Franc, 54 let, delavec tob. tov. v p. Japljeva 2; Zorič Janko, 40 let, briv. mojster, Zaloška 37; Lavrič Antonija, 34 let, dularica, Vidovdanska 9; Schomerl Rudolf, 62 let, poročnik v p. Vidovdanska 9; Rozman Mihajlo, 65 let, trgovec, Keršnikova 3; Semenič Adolf, 25 let, delavec, Rožna dolina, Cesta XVII-28; Milčič Katarina roj. Tiš, 68 let, trgovka, Einspielerjeva 23; Vlod Monika, 58 let, hči posestnice, Vidovdanska 9; Pernleka Zofija s. Ema, 66 let, usmiljena sestra sv. Vinc. Pav. Slomškova ulica 20. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: dr. Svetelj Blaž, 51 let, prof. trg. akad., Vošnjakova 7-I; Mulec Marica, 11 let, hči posestnika, Cerknica 75, Logatec; Telban Ivan, 44 let, žel. zvan., Breg 14, Borovnica; Paš Aleš, 50 let, občinski sluga, St. Vid pri Šiški 107; Črček Janez, 8 let, sin posestnika, Volje Jane 3; Meserko Ljode, 65 let, trg. post., Sv. Florijana 10-II; Kotnik Martin, 18 let, dijak, Nunska 10; Lilič Jole, 59 let, vp. tob. tov., Rožna dolina, Cesta VIII-11; Šušteršič Julij, 44 let, priv. uradnik, Lonsčarska steza 10; Zaletič Marija roj. Perko, 60 let, žena posestnika, Verovškova 13; Oblak Martin, 81 let, služilec, Trdinova 8; Kavčič Agata, 72 let, dol. tob. tov. v p. Trstaška 4; Benko Ivan, 8 mesecev, sin uradnika, Rožna dolina, Cesta II-40; Brunskec Amalija, 20 let, hči posestnice, Rožane 14, Črnomelj; Zupanec Marjan, 2 leti, sin posestnika, Gor. Dobrova 11; Bernel Frankiška, 44 let, hišarica, Borovnica 124; Kovič Karel, 53 let, krojaški mojster, Zaloška 43.

CERKVENI VESTNIK

Silvestrova noč — v molitvi

V »Slovenec« z dne 28. t. m. je izšel zanimiv in prevažen članek: »Kako bomo leto silvestrovali«. V članku podani predlog je porojen iz potrebe današnjega časa: Družine naj bi izmenoma celo noč molile. Vsaka družina si izbere eno uro molitve, v kateri molijo vse tri dele sv. rožnega venca in litanije ali pa druge molitve. S to molitvijo hočejo družine Bogu zadostovati za grehe, s katerimi se je Bog ravnal v Silvestrovi noči nekoč toliko žalil, hočejo se Bogu zahvaljevati za njegovo varstvo v preteklem letu in hočejo Boga prositi za varstvo v novem letu. — Vse družine vabimo, da se te skupne družinske molitve udeležijo. Dobro je, da vsaka družina javi svojemu župniku, katero uro si je odločila za molitve, da se more tako poskrbeti, da bodo v vsaki župniji vse ure Silvestrovo noči izpolnjene z molitvijo. Dragi verniki! Z molitvijo sv. rožnega venca se poslovimo od starega leta in nastopimo pot v novo leto!

Predstojništvo farne cerkve sv. Petra v Ljubljani sporoča, da bo popoldanska božja služba ob nedeljah in praznikih, začeti z nedeljo 31. decembra, ob 16 in ne več ob 14. Mesečni shodi kongregacij in cerkvenih organizacij bodo pred krščanskih naukom ob 15.

ročni šopek koroških pesmi sta pa zaigrala Paulin Lea in Meršol Jozko. Imenovani imajo za seboj že večleten študij, nekateri so že gojenci srednje šole; zato so bile tudi izvajane točke prilično visoko dvignjene in pri več gojencih tudi že s samostojno presojo podane. Brez običajnih šolskih pomanjklivosti seveda tudi nekateri od teh izvedb niso bile, vendar je videti, da vsi učitelji svoje gojence usmerjajo na pravo pot zdrave muzike. — Na tej produkciji so predstavili svoje učence naslednje učne moči: O. Kolar in M. Strukelj-Verbičeva, G. Demšar in S. Hraček. M. T.

Pod naslovom »Tone sonce, tunc« je izdal Janko Pribošič zvezek štirih skladb za moški zbor. Po prvi na znano Gregorčičovo besedilo je zbirka naslovljena, druga je »V tih noč« na S. Jenkov tekst, tretja »Ne tožim« je zopet vzeta iz Gregorčiča, zadnja »Lahko ne« je zložena na I. Zupanov tekst. Pesmi so po obsegu kratke, po slogu prilično lahke, zato jih bodo zbori, ki ne iščejo v skladbah kakšne posebne problematike, veseli. V splošnem se skladatelj akordno lahkohtno giblje; v tretji in četrti so pa nekatere mesta, ki bi jih bilo treba tonalno-modulacijsko prebrati in prečistiti, morda tudi zaradi učinkovitostnega zaključka za kak takt podajati. V splošnem so pa skladbe priporočljive. M. T.

Tretja produkcija Glasbene Maticice

Na tej produkciji so nastopili izključno pianisti, in sicer: Sporn Majda, Genussi Nada, Benedik Jelka. Paternost Sonja, Brilej Bara, Znidarč Jas, Koreni Saša in Jerman Majda, Tomčev Štiri-

Srečno in mirno Novo leto 1945

želim svojim cenj. odjemalcem ter jih naprošam,
da mi tudi v bodoče ohranijo svojo naklonjenost

»**ŽIMA**«
MILAN JAGER

IZDELAVA ŽIME IN ŠČETK

LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 17

FUŽINE

Srečno in zadovoljno novo leto

želi

Fran Igljč
krojaški atelje

Ljubljana, Pražakova ulica 10

2951
**DRVA
PREMOG
IVSCHUMI**
DOLENJSKA
CESTA

želi
vsem svojim
cenjenim
odjemalcem

srečno
in zdravo
novo leto!

SREČNO NOVO LETO
želita tvrdki

Jančič - Jager

pleskarstvo in soboslikarstvo
Ljubljana, Celovška 67

Srečno novo leto 1945

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
in prijateljem tvrdka

FILIP BIZJAK

krznarstvo

LJUBLJANA

Kongresni trg 8

Srečno in mirno novo leto 1945

želi vsem svojim cenj. odjemalcem
tvrdka

FRANC PIRNAT

izdelovalnica sifona, oranžade in
drugih brezalkoholnih pijač

LJUBLJANA, CESTA NA BRDO 14

Srečno in blagoslovljeno novo leto

želi vsem svojim dobrotnikom

Društvo slepih

LJUBLJANA, GRADIŠČE 7

Srečno in zadovoljno

novo leto 1945

Vam želi

JOS. ZALTA & Co.

trgovina z železnino in poljed. stroji
LJUBLJANA, Dunajska c. 9

trgovina
bonbonov,
pecliva in
čokolade
Ljubljana

Srečno in uspešno
novo leto 1945
želi

**Zadruga
tiskarna**

d. z o. z. Ljubljana

Bleiweisova cesta 17
Telefon 30 67

MALI OGLASI

Knjige
KNJIGE
slovenske in nemške
ter ljubljanski zvon
in Dom in svet kupuje
knjižarna žužek, pre-
bud nebotičnika.

Stroji
ELEKTROMOTOR
3 KS, 220-380 trifazni,
nov ali že rabljen -
kupimo. - Ponudbe na
upravo »Slovenca« pod
št. KS - št. 11562, k

Mirno je v Gospodu zaspala moja
mila mama
Marjana Meršol
Pogreb bo v nedeljo, 31. dec. ob
1/9 dopoldne z žal. kapelico svetega
Andreja na pokopališču k Sv. Križu.
Hi KATI in ostalo sorodstvo.

Umrla je v visoki starosti naša
dobra teta, velika dobrotnica,
gospa
Ana Terdina
hišna posestnica
Pogreb drage pokojnice bo v
nedeljo, 31. decembra 1944 ob
11. uri na 10 z žal. kapele
sv. Petra, k sv. Križu.
Maša zadušnica bo v župni cer-
kvi sv. Petra v ponedeljek,
8. jan. 1945 ob pol. 8. uri.
Ljubljana, 29. decembra 1944.
Zalujoči: nečak Grile Matija,
družine: Megušar, Bohine.

Kupimo

SMUCARSKE HLACE
in jopo kupim za več-
jo postavu. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 11.554.

RJUHE, KAPNE
raznovidno perilo -
zimsko in letno, brisa-
če, zastore, tekače,
perzijske, pirotske, bo-
sanske in linolej pre-
proge, tekače, razna
moška, ženska in otro-
ška oblačila kupi vsa-
ko količino in plača
dobro Hinko Privšek,
Ljubljana, Gradišče 7,
naspr. dram. gledališča

Prodamo

MOSKE POLCEVLJE
lepe in močne, popol-
noma nove, št. 39-40,
zamenjam za gošterje
št. 41. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 11.555.

OTROSKI PLASC
nov zimski, za 3 do
4 letnega fantika pro-
dam oziroma zame-
njam. - Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 11573.

DRSALKE
znamke »Gloria Ele-
phant« št. 27, dobro
ohranjene, zamenjam
za drsalke št. 29. Ogle-
d vsako dopoldne.
Fink Ivan, Celovška
cesta 34.1.

Poizvedbe

IZGUBILA SEM
dne 28. febr. črno tor-
bico z več slikami in
legitimacijo na ime
Gognavec Marija. Ker
sem revna begunka,
lepo prosim pošteno,
ga najdite, da vse
vrne na naslov: Pe-
ruškova 6.

OČALA
je izgubila revna di-
pljina. Pošten najdi-
telj naj jih izroči proti
nagradi »Upravištvu
Slovenca«.

Kolesa

KOLESA - VOZILA
Moška, damska, otro-
ška, tričikle za otro-
ke, otroške gletke in
sportne vozičke kupi
in plača dobro, Hin-
ko Privšek, Gradišče
7, naspr. dram. gledališča.

Živali

KOZO MLEKARICO
- 25. febr. 45 bo sko-
tila in še molze, pro-
dam. Miklavčič, Kne-
zov stradan.

Citajte knjige
»Slovenčeve
knjižnice«

**Delniška družba
pivovarne UNION**
v Ljubljani, želi
vsem svojim cenj.
odjemalcem srečno
novo leto 1945!

TEL. **KINO »MATICA«** 27-41
Ljubljana kriminalna drama
USODNO NAKLJUČJE
s priljubljeno Lido Baarovo in G. Frölichem
Predstave ob 16 in 18.

TEL. **KINO »SLOGA«** 27-50
Krasen film iz dijskih let - njih zabave
in skušnje
»MLADA SRCA«
Harald Holtberg, Ingrid Iutz, Liska Malbran.
Predstave ob 16 in 18.

TEL. **KINO »UNION«** 22-21
Danes zadnjikrat!
TEBI NA LJUBO
Winnie Markus, Hans Holt
Jutri, v nedeljo, premiera
TAKSNO JE BILO MOJE ŽIVLJENJE
Predstave ob 16 in 18.

V vsako hišo »Slovenca«!

Srečno in veselo novo leto
želi cenjenim odjemalcem

slastičarna »Orijent«
Kasamovič
Mestni trg 17

Raznašalko

za okraj Ježica
sprejemmo.

Uprava »Slovenca«

K. Struppe:
ČRNI KRIŽ

Cez teden dni ja dospel odgovor.
Dr. Sly je povabil Mennela, naj ga
obišče v Parizu. Pisal je, da ga za-
neva zelo zanima in da upa, da mu bo
osebi razgovor prinesel še mnogo
več jasnosti.
Mannel se je torej odločil, da od-
potuje in je prošil strica za teden dni
dopusta.
Sigmarju se je zdravje le počasi
boljšalo. Čim več časa je preteklo od
skrivnostnega srečanja, toliko bolj ne-
verjetno se mu je zdelo vse. Razgovor
s sestro Renato je vedno zelo pomir-
jevalno vplival nanj.
»Brez dvoma je bilo vse le prevara,
gospod svetnik, verjemite mi! Večkrat
se mi je že pripetilo kaj podobnega.«
»Toda tudi Mannel in kočijaž sta
jo takoj spoznala in sta se prav tako
prestrašila.«
»Gospa je bila brčkone vaši pokoj-
ni soprogi nenavadno podobna. Koliko
ljudi ima dvojnik! In ker ste jo vsi
trije tako prestrašeno gledali, se je
seveda tudi ona prestrašila...«

»Sestra, večkrat mi morate to po-
vedati. Morda vam bom končno le
verjel.«
»Saj drugače sploh biti ne more,
gospod svetnik! Kako si morete dru-
gače dogodek razložiti?«
»Saj to je najstrašnejše, da si ga
ne znam pojasniti!«
»Zato pa morate končno verjeti, da
ste se varali!«
Na tak in podoben način sta bolnik
in strežnica »koraj vsaki dan razpravi-
ljala o tej zadevi.
Sigmarjeve misli so se vrtele ne-
prenehoma v krogu in vedno znova se
mu je vzbujalo vprašanje, ki ga je
stavil že nečaku: »Kaj se vam zdi, ali
se more preklestvo izpolniti?«
Toda sestra Renata mu ni znala
dati drugačnega odgovora kot Mannel
Heter.

Medtem je Mannel prvič obiskal
dr. Slyja.
»Veseli me, gospod Heter, da ste se
odločili, da me osebno obiščete. V po-

ročilu, ki ste mi ga poslali, je toliko
čudnega in nenavadnega, da me vsa
stvar živo zanima. Predvsem hočem
sprejeti vašo trditev, da se v osebi
grofice de Chirolin niste motili, to se
pravi, da ste v njej spoznali z goto-
vostjo Julito Sigmar?«
»Brez dvoma, gospod doktor. Ni-
sem se motil: bila je Julita Sigmar.«
»Trdite torej dve dejstvi: gospa
Julita je pred dvema letoma zgorela.
Gospo Julito ste pred tremi tedni sre-
čali zdravo in cvetočo. Ena izmed trdi-
tev je torej kriva. Treba je torej do-
gnati, katera...«
Mannel je izjavil z bežnim smeh-
ljajem:
»Zdi se sicer nesmisel - a vendar
bi rekel: nobena.«
Zdelo se je, kot da dr. Sly sploh ni
slišal njegove opazke. Mirno je nade-
ljeval:
»Ali zogljeno truplo v vrtni hišici
ni bilo truplo Julite Sigmar - ali pa
gospa v belem avtomobilu ni Julita,
pač pa neka druga oseba, morda sestra
ali dvojnica pokojne gospe. Brez dvo-
ma ste že sami prišli do teh prepro-
stih zaključkov.«
»Na vsak način. A vendar ne mo-
rem nobene svojih trditev vzeti nazaj,
češ, da ni pravila.«
»Dobro torej! Kakšne dokaze imate
za prvo vašo trditev?«
»Predvsem tiste, ki sem vam jih
navedel v poročilu: spoznali smo nje-

no obleko, ostanke živomodrega pastir-
skega kostuma, perilo in čevlje gospe
Julite in predvsem njen nakit: zlato
naprsno iglo, medaljon na drobni ve-
rižici iz platina... in nekaj, kar bi
odstranilo vsak dvom, če bi ga kdo še
imel... V ustih je imela zlato krono
na košnjaku v zgornji čeljusti.«
»Marija Sigmar je ni imela?«
»Ne, Marija je ni imela.«
»Kakšni so bili ostali zobje pone-
srečenke?«
»Deloma so bili izbiti, kakor če bi
ji bil kdo s kakim težkim predmetom
razbil glavo.«
Dr. Sly je nekaj časa molčal. Nato
pa je rekel:
»Vam je morda slučajno znano, ka-
tereza zobozdravnika sta imeli gospa
in gospodična Sigmar?«
Mannel tega ni vedel, a je obljubil,
da bo poizvedel in mu poslal naslov.
»A zdaj še nekaj: kdo je Marijo
videl po nesreči?«
»Nihče... Našli smo samo sledove
njenih nog na stezici in njen svileni
šal na vrtnih vratih. Tam jo je čakal
avtomobil.«
»Ali ni bilo mogoče iti za njenim
sledom?«
»Morda, če bi bili zadevo skrbneje
zasledovali... A želeli smo stvar ko-
likor mogoče prikriti. Bili smo prepri-
čani, da je to izvršila blazna ženska.
A kljub temu je strica strašno bolelo,
da je njegova edina hčerka morilka...«

Sled za njo je izginila. Brčkone si je
sama vzela življenje. Tudi Ahil Kad-
czinski je umrl v Argentini; vsaj
tako so mi sporočili.«
»Ali se vam ne zdi čudno, gospod
Heter,« je dejal počasi in zamišljeno
dr. Sly, »da duševno bolna, o kateri
se domneva, da si je kmalu nato vzela
življenje, ni pozabila ob begu vzeti s
seboj »koraj vse svoje imetje?«
»Na vsak način...«
»In,« je živahno nadaljeval dr. Sly,
»če sprejemmo trditev, da je Marija
Sigmar iz maščevanja in ljubosumnos-
ti umorila mačeho, je vendar s tem
dejanjem in s tem, da je izginila brez
sledu, izgubila za vedno zaročenca, ki
ga je ljubila nadvse. Stvar bi bila
razumljiva, če bi se bila potrudila, da
bi odvrnila od sebe vsak sum. A de-
janje in beg nimata smisla.«
»Saj je vendar izgubila razsodnost.«
Dr. Sly je zamišljeno zmajal z
glavo.
»Temu nasprotuje predvsem dej-
stvo, da je vzela s seboj toliko de-
narija in nadvse težavna priprava za
izvršitev zločina. In če bi bila res iz-
gubila razsodnost ter jo je vodil samo
nagon po maščevanju in samouniče-
nju, tedaj bi bila vendar lahko umrla
obenem s taktico. Čemu tedaj tako
premeteno pripravljati beg, ki ga brez
pomočnikov sploh ne bi bilo mogoče
izvesti. Umorilni, ki delajo brez prave
zvesti, jih navadno nimajo...«